

Förslag på bedömnings- och utvärderingsinstrument vid DBT-behandling för ungdomar

Framtaget av: Maja Fläcke och Camilla Hallek, DBT-teamet BUP Stockholm

Att kunna utvärdera behandling är viktigt av många skäl. Som patient vill man veta om andra haft nytta av behandlingen, inte minst med tanke på DBT som är en intensiv och ofta krävande behandling. Som terapeut vill man ha feedback på om behandlingen leder till förändringar och även bjuda in till negativ kritik. Eftersom DBT fortfarande är en relativt ny behandling inom psykiatri i Sverige blir det extra viktigt med utvärdering. Även för att kunna erhålla medel för att starta upp och för att kunna förankra och vidareutveckla DBT-team behövs det konkreta mätinstrument vars resultat tydligt kan kommuniceras till chefer och beställare. Många DBT-team saknar idag utvärdering, inte för att man inte ser ett viktigt värde med att utvärdera utan ofta på grund av tidsbrist och andra prioriteringar. För att underlätta detta har vi tagit fram förslag på utvärderingsformulär, både mindre och mer omfattande versioner. Varje DBT-team behöver även fråga sig i vilket syfte man vill utvärdera, vad man vill kunna mäta och ta reda på? Hur mycket tid kan organisationen lägga på insamlande, administration och vad ska utvärderingen leda fram till? Även utifrån etiska aspekter behöver man kunna svara på hur utvärderingen ska användas.

Förslag på bedömningsformulär inför ev DBT-behandling för ungdomar

Axel I: Förutom anamnes/intervju med ungdom och förälder/närstående t.ex: DAWBA (internetbaserat frågeformulär som täcker av vanliga axel I störningar samt innehåller SDQ) alt K-SADS (intervju med ungdom och föräldrar, används oftast inom studier där man tänker sig att publicera som vetenskaplig artikel) alt MINI-KID

Axel II: SCID II-intervju, borderlinedelen (rek ej SCID II screening som blir överinklusive för tonåringar)

Förslag på utvärderingsformulär vid DBT-behandling för ungdomar

1. Veckostatistik som mäter antal självskadebeteenden, självmordsbeteenden, jourbesök, vård dagar de senaste sex månaderna.
2. DSHI: Mäter former och frekvens av självskadebeteenden samt funktion av självskadebeteende. Finns också i en kort version DSHI-9.
3. SCID II, borderlinedelen, intervju med ungdomen
4. Intervjun görs gärna också med förälder/närstående. Formulär som mäter borderlinesymtom ej validerade för ungdomar därför föreslås intervjun
5. SCL-90: Instrument som mäter generella psykiatriska symtom och som är ett välkänt/spritt instrument inom psykiatri. Har också använts till ungdomar.
6. AUDIT: Mäter alkoholkonsumtion (Görs med fördel som en intervju med ungdomen)
7. DUDIT: Mäter drogkonsumtion (Görs med fördel som en intervju med ungdomen)
8. Alec Millers formulär vid avslut av DBT: Ett instrument där patienten anger användandet av färdigheter samt skattar generell nöjdhet/missnöjdhet med behandlingens olika komponenter, har också fria svarsfält med synpunkter på behandlingen i stort.
9. FFMQ: Mäter medveten närvaro

Förslag på bedömnings- och utvärderingsinstrument vid DBT-behandling för ungdomar

10. SDS (Sheehan disability scale): Ett instrument som mäter allmän funktionsnivå inkl missade skol/arbetsdagar mm. Alternativt kan man använda CGAS.
11. SDQ (Strength and Difficulties Questionnaire): Symtomskattningsformulär som också finns i föräldra- och lärarversion. Dock egentligen för 12-16 åå, kan upplevas lite barnsligt av äldre tonåringar, ingår i DAWBA och passar då att ha med vid avslut/uppföljning också.

Förslag på ett "litet utvärderings-kit" i rött/fet stil. Obs att man för att minska ner ytterligare också kan avstå från uppföljningen. För team som vill utvärdera men inte har möjlighet att lägga så mycket tid på detta.

Samtliga formulär för team som vill utvärdera och få med många olika parametrar (symtom, funktion, synpunkter på behandlingen osv).

Förmätning (första comittment sessionen)	Var 6:e månad	Behandlingsavslut	Uppföljning
Veckostatistik	Veckostatistik (hela behandlingstiden)	Görs fram till avslut	
DSHI		DSHI	DSHI
SCID II, borderline, intervju		SCID II, borderline, intervju	
SCL-90	SCL-90	SCL-90	SCL-90
SDQ		SDQ	SDQ
AUDIT	AUDIT	AUDIT	AUDIT
DUDIT	DUDIT	DUDIT	DUDIT
		Alec Millers formulär vid avslut av DBT	
FFMQ	FFMQ	FFMQ	FFMQ
SDS alt CGAS	SDS alt CGAS	SDS alt CGAS	SDS alt CGAS

Tillägg för team som vill titta särskilt på vissa områden/fördjupa utvärderingen ytterligare:
Instrument som mäter symtom på borderline personlighetsstörning/emotionell instabilitet:

- BSL – 23
- IIP-BPD (fokus på relationer)
- DERS (emotionsreglering)
- PTSD: PDS
- Dissociation: ADES
- Livskvalitet/funktion: SF-36 (välkänt instrument, används ofta i vetenskapliga studier)